

Brussel, januari 2010

Technische nota

*Gender en leermogelijkheden in het werk op basis van de data van de werk-
baarheidsmonitor 2007*

*Ria Bourdeaud'hui
Stephan Vanderhaeghe*

Brussel, SERV - Stichting Innovatie & Arbeid, januari 2010

Meer resultaten van de werkbaarheidsmonitor zijn te vinden op de website
www.serv.be/werkbaarwerk

Inhoud

Inleiding.....	3
1. Leermogelijkheden in de job bij mannen en vrouwen	3
1.1. Leermogelijkheden naar geslacht en leeftijd	5
1.2. Leermogelijkheden naar geslacht en bedrijfsomvang	7
1.3. Leermogelijkheden naar geslacht en beroepsgroep	9
1.4. Leermogelijkheden naar geslacht en dienstomvang	11
2. Leermogelijkheden in de job bij mannen en vrouwen en risico's in de arbeidssituatie .	12

Inleiding

Uit de resultaten van de werkbaarheidsenquête van 2007 blijkt dat (verhoudingsgewijs) meer vrouwen dan mannen een job hebben die onvoldoende leermogelijkheden biedt. Ook in 2004 was dat het geval. Voor twee aspecten, met name de formele opleidingskansen en de intrinsieke jobgebonden leerkansen, kijken we hoe het verschil zich (al dan niet) manifesteert in grotere en kleinere bedrijven, in verschillende leeftijdsgroepen, beroepsgroepen en bij voltijders en deeltijders. Voor deze vergelijking beperken we ons tot de recentste gegevens van 2007.

Verder kijken we welke risico's in de arbeidssituatie de verschillen kunnen duiden.

Het is niet onze bedoeling de hele problematiek in deze nota uit te klaren. Wij willen met deze nota enkel illustratief materiaal uit de werkbaarheidsmonitor ter beschikking stellen aan de geïnteresseerde lezer.

1. Leermogelijkheden in de job bij mannen en vrouwen

In de werkbaarheidsmonitor staan vier facetten van kwaliteit van de arbeid centraal: psychische vermoeidheid, welbevinden in het werk, leermogelijkheden en werk-privé-balans. De leermogelijkheden indiceren de mogelijkheid tot competentieontwikkeling en zijn in de werkbaarheidsmonitor gedefinieerd als 'de mate waarin men door formele opleiding en de dagdagelijkse ervaring op de werkplek zijn competenties op peil kan houden en verder ontwikkelen'. De leermogelijkheden, een resultante dus van zowel intrinsieke als formele leerkansen, worden in de werkbaarheidsenquête gemeten via een 4-item schaal. Naar formele opleidingskansen worden ook nog apart gepeild met de vraag of men al dan niet een bijscholing of bedrijfs-training voor het werk volgde in de afgelopen 12 maanden.

In 2004 hadden 23,7% van de vrouwelijke werknemers en 21,6% van de mannelijke werknemers onvoldoende leermogelijkheden in het werk. In 2007 was dat voor respectievelijk 20,8% en 18,8% het geval. (tabel 1). Voor beide meetpunten is dat een beperkt maar significant verschil. Wat de formele opleidingskansen betreft blijkt 47,7% van de vrouwelijke werknemers en 44,6% van de mannelijke werknemers een bijscholing of bedrijfstraining konden volgen in het jaar dat aan de enquête van 2004 voorafging (tabel 2). Bij het tweede meetpunt (2007) volgden respectievelijk 50,6% en 46% een bijscholing of bedrijfstraining. Ook hier is het verschil tussen mannen en vrouwen voor beide meetpunten significant.

Als we vergelijken tussen de twee meetpunten blijkt dat het aandeel dat voldoende leermogelijkheden heeft in de job zowel bij mannen als bij vrouwen significant toegenomen is. Ook voor

het aandeel dat een bijscholing/bedrijfstraining volgde worden hogere cijfers opgetekend maar voor de mannelijke werknemers is het verschil tussen 2004 en 2007 niet significant.

Tabel 1: Leermogelijkheden naar geslacht, 2004-2007

meting				Leermogelijkheden		Total
				niet problematisch	problematisch	
meting 2004	Geslacht	vrouw	Count	3693	1148	4841
			% within Geslacht	76,3%	23,7%	100,0%
		man	Count	4202	1158	5360
			% within Geslacht	78,4%	21,6%	100,0%
	Total		Count	7895	2306	10201
			% within Geslacht	77,4%	22,6%	100,0%
meting 2007	Geslacht	vrouw	Count	3409	895	4304
			% within Geslacht	79,2%	20,8%	100,0%
		man	Count	3614	837	4451
			% within Geslacht	81,2%	18,8%	100,0%
	Total		Count	7023	1732	8755
			% within Geslacht	80,2%	19,8%	100,0%

2004:: Chi²= 6,471; p=0,011

2007: Chi²= 5,459; p=0,019

Tabel 2: Bijscholing/bedrijfstraining naar geslacht, 2004-2007

meting				Volgde u de afgelopen 12 maanden bijscholing of bedrijfstraining voor uw werk?		Total
				nee	ja	
meting 2004	Geslacht	vrouw	Count	2465	2249	4714
			% within Geslacht	52,3%	47,7%	100,0%
		man	Count	2876	2320	5196
			% within Geslacht	55,4%	44,6%	100,0%
	Total		Count	5341	4569	9910
			% within Geslacht	53,9%	46,1%	100,0%
meting 2007	Geslacht	vrouw	Count	2267	2325	4592
			% within Geslacht	49,4%	50,6%	100,0%
		man	Count	2573	2196	4769
			% within Geslacht	54,0%	46,0%	100,0%
	Total		Count	4840	4521	9361
			% within Geslacht	51,7%	48,3%	100,0%

2004: Chi²= 9,309; p=0,002

2007: Chi²= 19,687; p=0,000

1.1. Leermogelijkheden naar geslacht en leeftijd

Tabel 3: Leermogelijkheden in de job naar geslacht en leeftijd, 2007

leeftijd in 3 categorieën				werkbaarheidsindicator leermogelijkheden problematisch volgens afkappunt 75		Total
				niet problematisch	problematisch	
16-24 jaar	Geslacht	vrouw	Count	268	64	332
			% within Geslacht	80,7%	19,3%	100,0%
		man	Count	280	43	323
			% within Geslacht	86,7%	13,3%	100,0%
	Total		Count	548	107	655
			% within Geslacht	83,7%	16,3%	100,0%
25-49 jaar	Geslacht	vrouw	Count	2555	650	3205
			% within Geslacht	79,7%	20,3%	100,0%
		man	Count	2478	566	3044
			% within Geslacht	81,4%	18,6%	100,0%
	Total		Count	5033	1216	6249
			% within Geslacht	80,5%	19,5%	100,0%
50 jaar en meer	Geslacht	vrouw	Count	585	180	765
			% within Geslacht	76,5%	23,5%	100,0%
		man	Count	851	226	1077
			% within Geslacht	79,0%	21,0%	100,0%
	Total		Count	1436	406	1842
			% within Geslacht	78,0%	22,0%	100,0%

16-24: $\chi^2 = 4,261$; $p = 0,039$; 25-49 en 50+: ns

Zowel bij mannen als bij vrouwen zien we dat het aandeel met onvoldoende leermogelijkheden het hoogst is in de leeftijdsgroep 50+ en het laagst in de groep 16-24 jaar. Enkel in die laatste groep tekent zich een significant verschil af tussen mannen en vrouwen.

Tabel 4: Bijscholing/training in de job naar geslacht en leeftijd, 2007

leeftijd in 3 categorieën				Volgde u de afgelopen 12 maanden bijscholing of bedrijfsstraining voor uw werk?		Total
				nee	ja	
16-24 jaar	Geslacht	vrouw	Count	158	187	345
			% within Geslacht	45,8%	54,2%	100,0%
		man	Count	190	143	333
			% within Geslacht	57,1%	42,9%	100,0%
	Total		Count	348	330	678
			% within Geslacht	51,3%	48,7%	100,0%
25-49 jaar	Geslacht	vrouw	Count	1637	1774	3411
			% within Geslacht	48,0%	52,0%	100,0%
		man	Count	1648	1568	3216
			% within Geslacht	51,2%	48,8%	100,0%
	Total		Count	3285	3342	6627
			% within Geslacht	49,6%	50,4%	100,0%
50 jaar en meer	Geslacht	vrouw	Count	471	363	834
			% within Geslacht	56,5%	43,5%	100,0%
		man	Count	732	481	1213
			% within Geslacht	60,3%	39,7%	100,0%
	Total		Count	1203	844	2047
			% within Geslacht	58,8%	41,2%	100,0%

16-24: $\chi^2 = 8,599$; $p = 0,003$; 25-49: $\chi^2 = 7,003$; $p = 0,008$; 50+: ns

Ongeacht de leeftijdsgroep waartoe men behoort, zien we dat verhoudingsgewijs meer vrouwen dan mannen een bijscholing of bedrijfsstraining volgden. Voor de leeftijdsgroep 50+ is het verschil evenwel niet significant.

1.2. Leermogelijkheden naar geslacht en bedrijfsomvang

Tabel 5: Leermogelijkheden in de job naar geslacht en bedrijfsomvang, 2007

Hoeveel personen werken in uw bedrijf of instelling (vestigingsinformatie)?				werkbaarheidsindicator leermogelijkheden problematisch volgens afkappunt 75		Total
				niet problematisch	problematisch	
minder dan 10	Geslacht	vrouw	Count	496	140	636
			% within Geslacht	78,0%	22,0%	100,0%
	man		Count	378	72	450
			% within Geslacht	84,0%	16,0%	100,0%
	Total		Count	874	212	1086
			% within Geslacht	80,5%	19,5%	100,0%
van 10 tot 49	Geslacht	vrouw	Count	822	225	1047
			% within Geslacht	78,5%	21,5%	100,0%
	man		Count	774	179	953
			% within Geslacht	81,2%	18,8%	100,0%
	Total		Count	1596	404	2000
			% within Geslacht	79,8%	20,2%	100,0%
van 50 tot 99	Geslacht	vrouw	Count	457	139	596
			% within Geslacht	76,7%	23,3%	100,0%
	man		Count	448	116	564
			% within Geslacht	79,4%	20,6%	100,0%
	Total		Count	905	255	1160
			% within Geslacht	78,0%	22,0%	100,0%
van 100 tot 499	Geslacht	vrouw	Count	744	208	952
			% within Geslacht	78,2%	21,8%	100,0%
	man		Count	870	206	1076
			% within Geslacht	80,9%	19,1%	100,0%
	Total		Count	1614	414	2028
			% within Geslacht	79,6%	20,4%	100,0%
500 of meer	Geslacht	vrouw	Count	752	144	896
			% within Geslacht	83,9%	16,1%	100,0%
	man		Count	1025	231	1256
			% within Geslacht	81,6%	18,4%	100,0%
	Total		Count	1777	375	2152
			% within Geslacht	82,6%	17,4%	100,0%

Minder dan 10: $\chi^2=6,064$; $p=0,014$; andere: ns

Enkel bij de kleinste bedrijven (minder dan 10 werknemers) stellen we voor de leermogelijkheden in het werk een significant verschil vast tussen mannen en vrouwen. 22% van de vrouwelijke werknemers en 16% van de mannelijke werknemers hebben onvoldoende leermogelijkheden in deze bedrijven.

Tabel 6: Bijscholing/training in de job naar geslacht en bedrijfsomvang, 2007

Hoeveel personen werken in uw bedrijf of instelling (vestigingsinformatie)?				Volgde u de afgelopen 12 maanden bijscholing of bedrijfstraining voor uw werk?		Total
				nee	ja	
minder dan 10	Geslacht	vrouw	Count	440	254	694
			% within Geslacht	63,4%	36,6%	100,0%
	man		Count	322	163	485
			% within Geslacht	66,4%	33,6%	100,0%
	Total		Count	762	417	1179
			% within Geslacht	64,6%	35,4%	100,0%
van 10 tot 49	Geslacht	vrouw	Count	592	541	1133
			% within Geslacht	52,3%	47,7%	100,0%
	man		Count	652	401	1053
			% within Geslacht	61,9%	38,1%	100,0%
	Total		Count	1244	942	2186
			% within Geslacht	56,9%	43,1%	100,0%
van 50 tot 99	Geslacht	vrouw	Count	281	376	657
			% within Geslacht	42,8%	57,2%	100,0%
	man		Count	329	287	616
			% within Geslacht	53,4%	46,6%	100,0%
	Total		Count	610	663	1273
			% within Geslacht	47,9%	52,1%	100,0%
van 100 tot 499	Geslacht	vrouw	Count	473	550	1023
			% within Geslacht	46,2%	53,8%	100,0%
	man		Count	627	551	1178
			% within Geslacht	53,2%	46,8%	100,0%
	Total		Count	1100	1101	2201
			% within Geslacht	50,0%	50,0%	100,0%
500 of meer	Geslacht	vrouw	Count	422	557	979
			% within Geslacht	43,1%	56,9%	100,0%
	man		Count	606	775	1381
			% within Geslacht	43,9%	56,1%	100,0%
	Total		Count	1028	1332	2360
			% within Geslacht	43,6%	56,4%	100,0%

10 tot 49: $\chi^2 = 20,801$; $p = 0,000$; 50 tot 99: $\chi^2 = 14,419$; $p = 0,000$; 100 tot 499: $\chi^2 = 10,698$; $p = 0,001$; minder dan 10 en 500+: ns

Ongeacht de bedrijfsomvang blijkt dat (verhoudingsgewijs) meer vrouwen dan mannen een bijscholing of bedrijfstraining volgden. Voor de kleinste (>10) en de grootste (500+) bedrijven is dat verschil evenwel niet significant.

1.3. Leermogelijkheden naar geslacht en beroepsgroep

Tabel 7: Leermogelijkheden in de job naar geslacht en beroepsgroep, 2007

				werkbaarheidsindicator leermogelijkheden problematisch volgens afkappunt 75		
Welke omschrijving past het best bij uw job?				niet problematisch	problematisch	Total
ongeschoolde of halfgeschoolde arbeider	Geslacht	vrouw	Count	250	316	566
			% within Geslacht	44,2%	55,8%	100,0%
		man	Count	367	254	621
			% within Geslacht	59,1%	40,9%	100,0%
	Total		Count	617	570	1187
			% within Geslacht	52,0%	48,0%	100,0%
geschoolde arbeider, technicus	Geslacht	vrouw	Count	163	91	254
			% within Geslacht	64,2%	35,8%	100,0%
		man	Count	1033	302	1335
			% within Geslacht	77,4%	22,6%	100,0%
	Total		Count	1196	393	1589
			% within Geslacht	75,3%	24,7%	100,0%
uitvoerend bediende	Geslacht	vrouw	Count	1207	327	1534
			% within Geslacht	78,7%	21,3%	100,0%
		man	Count	760	156	916
			% within Geslacht	83,0%	17,0%	100,0%
	Total		Count	1967	483	2450
			% within Geslacht	80,3%	19,7%	100,0%
zorgfunctie - onderwijsfunctie	Geslacht	vrouw	Count	1094	99	1193
			% within Geslacht	91,7%	8,3%	100,0%
		man	Count	279	17	296
			% within Geslacht	94,3%	5,7%	100,0%
	Total		Count	1373	116	1489
			% within Geslacht	92,2%	7,8%	100,0%
middenkader of professional	Geslacht	vrouw	Count	454	32	486
			% within Geslacht	93,4%	6,6%	100,0%
		man	Count	749	64	813
			% within Geslacht	92,1%	7,9%	100,0%
	Total		Count	1203	96	1299
			% within Geslacht	92,6%	7,4%	100,0%
kader of directie	Geslacht	vrouw	Count	118	3	121
			% within Geslacht	97,5%	2,5%	100,0%
		man	Count	308	16	324
			% within Geslacht	95,1%	4,9%	100,0%
	Total		Count	426	19	445
			% within Geslacht	95,7%	4,3%	100,0%

kortgeschoolde arbeider: $\chi^2 = 26,439$; $p = 0,000$;

geschoolde arbeider/technicus: $\chi^2 = 19,989$; $p = 0,000$;

uitvoerend bediende: $\chi^2 = 6,657$; $p = 0,01$;

zorg/onderwijsfunctie, middenkader/professional, kader/directie: ns

Het verschil in leermogelijkheden in het werk tussen mannen en vrouwen situeert zich duidelijk bij arbeiders en uitvoerend bedienden. Bij de andere beroepsgroepen is er geen significant verschil. Bij de kortgeschoolde arbeiders heeft 55,8% van de vrouwen en 40,9% van de mannen onvoldoende leermogelijkheden in het werk. Bij de geschoolde arbeiders/technici betreft

het respectievelijk 35,8% en 22,6% en bij de uitvoerend bedienden gaat het om respectievelijk 21,3% en 17%.

Tabel 8: Bijscholing/training in de job naar geslacht en beroepsgroep, 2007

Welke omschrijving past het best bij uw job?				Volgde u de afgelopen 12 maanden bijscholing of bedrijfstraining voor uw werk?		Total
				nee	ja	
ongeschoolde of halfgeschoolde arbeider	Geslacht	vrouw	Count	506	117	623
			% within Geslacht	81,2%	18,8%	100,0%
		man	Count	546	140	686
			% within Geslacht	79,6%	20,4%	100,0%
	Total		Count	1052	257	1309
			% within Geslacht	80,4%	19,6%	100,0%
geschoolde arbeider, technicus	Geslacht	vrouw	Count	210	76	286
			% within Geslacht	73,4%	26,6%	100,0%
		man	Count	964	516	1480
			% within Geslacht	65,1%	34,9%	100,0%
	Total		Count	1174	592	1766
			% within Geslacht	66,5%	33,5%	100,0%
uitvoerend bediende	Geslacht	vrouw	Count	960	682	1642
			% within Geslacht	58,5%	41,5%	100,0%
		man	Count	486	507	993
			% within Geslacht	48,9%	51,1%	100,0%
	Total		Count	1446	1189	2635
			% within Geslacht	54,9%	45,1%	100,0%
zorgfunctie - onderwijsfunctie	Geslacht	vrouw	Count	332	992	1324
			% within Geslacht	25,1%	74,9%	100,0%
		man	Count	93	228	321
			% within Geslacht	29,0%	71,0%	100,0%
	Total		Count	425	1220	1645
			% within Geslacht	25,8%	74,2%	100,0%
middenkader of professional	Geslacht	vrouw	Count	185	333	518
			% within Geslacht	35,7%	64,3%	100,0%
		man	Count	321	567	888
			% within Geslacht	36,1%	63,9%	100,0%
	Total		Count	506	900	1406
			% within Geslacht	36,0%	64,0%	100,0%
kader of directie	Geslacht	vrouw	Count	34	94	128
			% within Geslacht	26,6%	73,4%	100,0%
		man	Count	127	224	351
			% within Geslacht	36,2%	63,8%	100,0%
	Total		Count	161	318	479
			% within Geslacht	33,6%	66,4%	100,0%

geschoolde arbeider/technicus: $\chi^2 = 7,394$; $p = 0,007$;

uitvoerend bediende: $\chi^2 = 22,661$; $p = 0,000$;

kader/directie: $\chi^2 = 3,890$; $p = 0,049$;

kortgeschoolde arbeider, zorg/onderwijsfunctie, middenkader/professional: ns

Bij geschoolde arbeiders/technici en uitvoerend bedienden volgden (verhoudingsgewijs) meer mannen dan vrouwen een bijscholing. Bij kader- en directieleden is dat omgekeerd.

1.4. Leermogelijkheden naar geslacht en dienstomvang

Tabel 9: Bijscholing/training in de job naar geslacht en dienstomvang, 2007

Hoe kan u uw arbeidstijd het best omschrijven?				werkbaarheidsindicator leermogelijkheden problematisch volgens afkappunt 75		Total
				niet problematisch	problematisch	
ik werk voltijds	Geslacht	vrouw	Count	1898	387	2285
			% within Geslacht	83,1%	16,9%	100,0%
	man	Count	3269	732	4001	
			% within Geslacht	81,7%	18,3%	100,0%
	Total	Count	5167	1119	6286	
			% within Geslacht	82,2%	17,8%	100,0%
ik werk deeltijds maar toch minstens 60%	Geslacht	vrouw	Count	883	275	1158
			% within Geslacht	76,3%	23,7%	100,0%
	man	Count	174	57	231	
			% within Geslacht	75,3%	24,7%	100,0%
	Total	Count	1057	332	1389	
			% within Geslacht	76,1%	23,9%	100,0%
ik werk deeltijds, minder dan 60%	Geslacht	vrouw	Count	521	210	731
			% within Geslacht	71,3%	28,7%	100,0%
	man	Count	74	26	100	
			% within Geslacht	74,0%	26,0%	100,0%
	Total	Count	595	236	831	
			% within Geslacht	71,6%	28,4%	100,0%

ns

Naar dienstomvang is er voor leermogelijkheden geen significant verschil tussen mannen en vrouwen

Tabel 10: Bijscholing/training in de job naar geslacht en dienstomvang, 2007

Hoe kan u uw arbeidstijd het best omschrijven?				Volgde u de afgelopen 12 maanden bijscholing of bedrijfs training voor uw werk?		Total
				nee	ja	
ik werk voltijds	Geslacht vrouw	Count		1124	1353	2477
		% within Geslacht		45,4%	54,6%	100,0%
	man	Count		2317	2064	4381
		% within Geslacht		52,9%	47,1%	100,0%
	Total	Count		3441	3417	6858
		% within Geslacht		50,2%	49,8%	100,0%
ik werk deeltijds maar toch minstens 60%	Geslacht vrouw	Count		667	587	1254
		% within Geslacht		53,2%	46,8%	100,0%
	man	Count		168	88	256
		% within Geslacht		65,6%	34,4%	100,0%
	Total	Count		835	675	1510
		% within Geslacht		55,3%	44,7%	100,0%
ik werk deeltijds, minder dan 60%	Geslacht vrouw	Count		453	363	816
		% within Geslacht		55,5%	44,5%	100,0%
	man	Count		74	34	108
		% within Geslacht		68,5%	31,5%	100,0%
	Total	Count		527	397	924
		% within Geslacht		57,0%	43,0%	100,0%

voltijds: $\chi^2 = 35,398$; $p = 0,000$;

deeltijds $\geq 60\%$: $\chi^2 = 13,299$; $p = 0,000$;

deeltijds $< 60\%$: $\chi^2 = 6,582$; $p = 0,010$;

Verhoudingsgewijs zijn er meer vrouwen dan mannen die een bijscholing volgden, ongeacht of ze nu voltijds of deeltijds werken. Bij de 'kleine' deeltijders is het verschil tussen mannen en vrouwen evenwel niet significant.

2. Leermogelijkheden in de job bij mannen en vrouwen en risico's in de arbeidssituatie

De Vlaamse werkbaarheidsmonitor peilt ook naar een aantal kernfactoren in de arbeidssituatie die de kwaliteit of werkbaarheid van jobs bedreigen of bevorderen. Het gaat om zes werkaspecten, met name de werkdruk, de emotionele belasting, taakvariatie, de autonomie in het werk, de ondersteuning door de directe leiding en de (fysieke) arbeidsomstandigheden. Om na te gaan welke impact deze werkaspecten hebben op de leermogelijkheden in het werk worden ze getoetst in een multivariaat model (logistische regressie) waarbij de dichotome variabele 'leermogelijkheden' (problematisch versus niet-problematisch) als afhankelijke variabele geldt. Naast de zes vermelde werkaspecten is in dit model ook het al dan niet gevolgd hebben van een bijscholing of bedrijfstraining, als onafhankelijke variabele aan het model toegevoegd. De analyse verloopt in twee stappen. In de eerste stap wordt voor een reeks achtergrondvariabelen nagegaan of de kansverhouding 'leermogelijkheden problematisch/niet-problematisch'

significant verschilt¹. In de tweede stap worden de achtergrondvariabelen die significant bleken samen met de onafhankelijke werkgerelateerde kenmerken (taakvariatie, autonomie, ondersteuning door de directe leiding, werkdruk, emotionele belasting, arbeidsomstandigheden en bijscholing) in het model ingebracht. Uit de resultaten van dit multivariate eindmodel blijkt dat de kansverhouding voldoende/onvoldoende leermogelijkheden groter is:

- bij jongere dan bij oudere werknemers,
- in 2007 dan in 2004,
- bij voltijders dan bij deeltijders,
- voor mannen dan vrouwen in de beroepsgroep 'arbeiders' (kortgeschoold of geschoold)².

In de onderstaande tabel presenteren we de odds ratio's van de onafhankelijke (werkgerelateerde) variabelen die in het multivariate model significant blijven:

¹ Volgende achtergrondvariabelen zijn in een eerste stap in het model ingebracht: meetpunt (2004/2007), ondernemingsgrootte (minder dan 10, 10-49, 50-99, 100-499, 500+), geslacht, gezinssituatie (alleenstaand zonder kinderen, met partner zonder job/zonder kinderen, met partner met job/zonder kinderen, alleenstaand met kinderen, met partner zonder job/met kinderen, tweeverdieners met kinderen), arbeidstijd (voltijds, deeltijds minstens 60%, deeltijds minder dan 60%), leeftijd (16-24, 25-49, 50+), beroepsgroep (kortgeschoolde arbeider, geschoolde arbeider/technicus, uitvoerend bediende, onderwijs/zorgfunctie, middenkader/professional, kader/directie). Ook het interactie-effect geslachtxberoepsgroep is in het model ingebracht.

² Bij de andere beroepsgroepen is het man/vrouw verschil niet significant.

Tabel 11: Kenmerken van de arbeidssituatie problematisch leermogelijkheden, odds ratio's

Kenmerken van de arbeidssituatie	meting 2004 - 2007	
	odds ratio	95% betrouwbaarheidsinterval
Werkdruk		
geen hoge werkdruk	R	
hoge werkdruk	1,206***	1,09-1,34
Taakvariatie		
voldoende	R	
onvoldoende	5,663**	5,15-6,23
Autonomie		
voldoende	R	
onvoldoende	2,27***	2,06-2,51
Ondersteuning leiding		
voldoende	R	
onvoldoende	4,04***	3,62-4,51
Arbeidsomstandigheden		
niet belastend	R	
belastend	1,37***	1,21-1,56
Bijscholing/bedrijfstraining		
ja	R	
nee	2,27***	2,05-2,51

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

Modelfit: chi-square 2004-2007: 5832,153 df=22, sig=0,000, N=17.793

Leeswijzer: Op basis van de gegevens van het bestand '2004—2007 kunnen we zien dat de kansverhouding leermogelijkheden 'problematisch/ niet-problematisch' voor werknemers met een job die onvoldoende taakvariatie biedt, 5,66 keer deze is van de kansverhouding van werknemers met een job met voldoende taakvariatie.

In tabel 11 kunnen we zien dat routinewerk (onvoldoende taakvariatie) de belangrijkste factor is die het gebrek aan leermogelijkheden in de job verklaart. Bij werknemers in arbeidssituaties met onvoldoende taakvariatie is de kansverhouding problematisch/niet problematisch meer dan vijf keer deze van collega's met voldoende taakvariatie. Ook de ondersteuning door de leiding, de zelfstandigheid in het werk (autonomie) en bijscholing hebben een belangrijke impact op de leerkansen in het werk.